

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Qvæstio CIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

nos. A visione verò, quæ fidei responder, angelos secundi dici *Cherubinos*, hoc est, plenos scientia & cognitione diuina, & à tentione, quæ spei responder, angelos tertij dici *Thronos*, quali habentes ac tenentes Deum, quem sperauerunt.

Dominatio- nes vnde ap- pellata.
Virgines.
Inter angelos mediæ hierarchiæ, supremi quorum est præsidere, ac statuere mandanda executioni, dicuntur *Dominatioes*. Medij dicuntur *Virgines*, quorum est miraculis inferuire, quæ in confirmationem fidei, & commune bonum totius Ecclesiæ cedunt. Infimi dicuntur *Potestates*, quorum est cohibere, alligare, & arcere demones.

Inter angelos verò infimæ hierarchiæ, ad quos executio regiminis in particulari spectat. Supremi, qui regibus, Episcopis, & capitibus regiminis mundi huius inferioris sunt præpositi, dicuntur *Principatus*, & de horum numero videntur esse *Princeps regni Persarum & Græcorum*, de quibus Daniel. 10. est sermo. Medij, qui præpositi sunt prouinciis, regionibus, ciuitatibus, &c. dicuntur *Archangeli*, id est, principes nuncij. Infimi denique, qui præpositi sunt singulis priuatis personis, quas habent suæ custodiæ creditas, dicuntur *Angeli*.

Archangeli.
Angeli.
Eiusmodi nomina à dono, aut re aliâ communi omnibus, aut pluribus angelis, vt à caritate, quæ cunctis inest angelis, dicuntur, *Seraphini*, à scientia *Cherubini*, &c. Quò autem nomen ab altiori dono, aut munere imponitur, eò accomodat ad significandos angelos altioris chori. Quia verò nomina ipsa, secundum se, communia alioquin sunt omnibus, aut pluribus angelis, qui non sunt eiusdem chori, nullum est absurdum, si aliquando, sumpta in ampliori quadam significatione, vsurpentur ad significandum angelum alterius chori. Vt Michâel dicitur *Archangelus*, & tamen probabile est spectare ad supremum chorum angelorum: quandoquidem pugnavit cum dracone, & victoriam illam magnam est adeptus, de qua Apocal. 12. maxime cum credatur esse princeps Christianæ Ecclesiæ, vt fuisse olim synagoga constat ex Danielis 10. cap. Gabriel etiam, qui incarnationis mysterium beatæ Virgini nunciavit, angelus dicitur, & tamen ad nunciandum Dei matri tantum mysterium verisimile est aliquem de Seraphinis fuisse delegatum: præsertim cum omnes angeli sint *administratores spirituum in ministerium missi*, vt Paulus ad Hebræos 1. affirmat: si autem ad nunciandum tantum mysterium missus non fuit aliquis de Seraphinis, nescio ad quid aliud fuerit vniquam missus.

Porro nomina *Angeli*, hoc est, nuncij, & *Archangeli*, hoc est, principis inter nuncios, optimè in *Seraphinis* quadrant, tamen si angelis vltimi, & penultimi chori approprientur.

Michaëlem spectare ad supremum chorum est probabile.

Item Gab.
Dubium est, vtrum ordines angelorum mansuri sint post diem iudicij. Ad quod respondendum est cum D. Thoma art. 7. quo ad distinctionem quidem graduum, quatenus quidam sunt superiores: & quidam inferiores in gratia, meritis, ac præmio, eaque de causa iuxta merita sunt dispositi in regno cælesti per suos gradus & ordines, perseveraturos esse post diem iudicij: quoad executionem verò officiorum, quatenus interim dum militans Ecclesia durat, saluti hominum attendunt, mansuros non esse post diem iudicij: eò quòd iam tunc id non erit necessarium. Atque in hoc sensu 1. ad Corinth. 15. ait Paulus: *Christum euacuaturum omnem principatum, & Potestatem, & Virtutem, cum tradiderit regnum Deo, & Patri in consummatione sæculi*, cum videlicet peracto iudicio, redditaque simul homini-

Chori angelorum an post diem iudicij mansuri.

bus iustis gloria corporis cum gloria animæ, cum eo ascenderint regnaturi in perpetuum.

Dubium etiam est, vtrum homines assumantur ad ordines angelorum. Ad quod respondendum est cum D. Thoma art. 8. eos assumi: gradus namque angelorum formaliter distinguuntur penes merita & gratiam, vt dictum est: qui ergo homines æquauerint *Seraphinos*, aut etiam aliquantum excelluerint (si forte aliquis, præter Dominam nostram, supremum *Seraphinorum* excedit) collocabuntur cum *Seraphinis*: qui verò æquauerint *Cherubinos*, collocabuntur cum *Cherubinis*, & ita de cæteris ordinibus. Hi verò, qui ante vsum rationis decesserunt, aut in futurum decedent cum sola gratia baptismali, aut cum gratia, quam consequentur ij, quibus circumcisio, aut remedium, quod in lege nature erat contra peccatum originale applicabatur, nec non alij peruenientes ad vsum rationis, qui exigua admodum merita ex hac vita deferunt, licet credendum sit eos esse inferiores, gratia, meritis, & præmio, infimo omnium angelorum, annumerabuntur tamen, & associabuntur infimo choro angelorum: non secus ac infimus angelorum illius chori annumeratur reliquis, esto ab eis gratia & meritis excedatur. Non solum autem Christus Dominus, quatenus homo, sed & Domina nostra longo interuallo exaltata est super choros angelorum ad cælestia regna, comparaturque ad angelorum choros tamquam eorum Regina & Domina quam cum Filio suo Angelorum Rege & Domino, per infinita sæculorum sæcula venerantur & laudant.

QVÆSTIO CIX.

De ordinatione malorum angelorum.

DISPUTATIO VNICA.

NTER demones, dum status militantis Ecclesiæ perdurat, ordo est prælationis pessimæ, quo in odium Dei, & in odium ac inuidiam generis humani (Deo ad agonem & exercitium, atque in occasionem excellentioris victoriæ, & cumulationis hominum meriti id permittente) inter se conspirant, ac vniuntur, inferiorisque viribus, natura, scientia, & nequitia, his qui his omnibus superiores sunt, obediunt, vt bellum hominibus inferant, eisque quantum poterint, pro permissione diuina noceant.

Esse inter demones huiusmodi ordinem colligitur apertè ex Scripturis sacris. Ad Ephel. 6. *Vt possitis stare aduersus insidias diaboli: quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus Principes & Potestates, aduersus mundi Rectores tenebrarum harum, contra spiritalia nequitia in cælestibus*, Matth. 12. dicebant Pharisei, *Hic non eicit demones nisi in Beelzebub principe demoniorum*. Et Christus: *Si Satanæ Satanam eicit, quomodo stabit regnum eius: habet ergo regnum Satanæ, hoc est, coordinationem pessimorum demonum sibi ad nutum obtemperantium: habet etiam legiones, vt colligitur ex Marco cap. 5. & ex Luca cap. 8. estque iniquorum omnium caput, & princeps inter omnes filios superbiæ: sicut Christus caput est iustorum omnium*. Præterea Mart. 25. dicitur, *Ite maledicti in ignem æternum, qui parati estis diabolo, & angelis eius*. Et Apocalyp. 12. *Draco pugnat, & angeli eius, & non valuerunt: habet ergo Lucifer angelos sibi subditos, qui cum eo Ecclesiam militantem infestant, & oppugnant.*

Subiacent.

Damones
subiacent
bonorum An-
gelorum po-
testati.

Subiacent verò angeli mali potestati bonorum Angelorum, à quibus vel coercentur, vel permittuntur insidiari hominibus, & Ecclesiam infestare prout expedit, & intelligunt esse Dei voluntatem: illis etiam interdum manifestant aliqua, vt tamquam ministri diuinæ iustitiæ, illa aduersus homines exequantur, vt hoc loco, articulo quarto tradit D. Thomas.

Finita verò militante Ecclesia, cessabit principatus, & ordo ille inter damones: quia cessabit finis, ad quem permittitur, & ad quem inter se coniurant. Atque de huiusmodi demonum principatu exponi etiam optime potest illud primo ad Corinthios decimoquinto: *Deinde finis, cum tradiderit regnum Deo & Patri, cum euacauerit omnem Principatum, & Potestatem, & virtutem* (demonum scilicet, quæ illucisque permittit) oportet autem illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius: nouissime autem inimica destruetur mors (per resurrectionem scilicet iustorum finito hoc mundo, & lucta Ecclesiæ militantis) omnia enim subiecit sub pedibus eius (Christi, scilicet, quæ homo est.) Cum autem dicat: *Omnia subiecta sunt ei, sine dubio præter eum qui subiecit ei omnia: cum autem subiecta fuerint illi omnia, tunc & ipse Filius subiectus erit ei, qui subiecit sibi omnia, vt sit Deus omnia in omnibus.* Hæc Paulus eo in loco. In quem ait Glossa: *Quamdiu durat mundus, Angeli Angelis, homines hominibus, & demones demonibus præsumt.* Obserua tamen in demonibus esse Principatum, Potestatem, & virtutem, ad malum, dum scilicet ad hominum euersionem imitari satagunt Principatum, Potestatem, & virtutem sanctorum Angelorum ad bonum, promotionemque hominum in vitam eternam.

QVÆSTIO CX.

De præsentia Angelorum super creaturam corporalem.

ARTICVLVS I.

Utrum creatura corporalis administretur per Angelos.

Angeli quocumque creaturam corporalem administrant.

SENTENTIA D. Thomæ est, creaturam corpoream administrari per Angelos, non solum quatenus intelligentiæ mouent orbem cælestes, à quorum motu generationes & corruptiones rerum magno pendere, & à quibus vis tota in his inferioribus regitur, & gubernatur, quod Aristotelem non latuit: sed etiam quasi peculiare Angeli peculiari rebus, ac effectibus deputati sunt in his inferioribus, siue ad exequendam in aliquibus rebus diuinam iustitiæ, siue ad alios effectus. Quin potius quaestione 113. articulo secundo ait D. Thomas probabile esse, diuersis speciebus rerum diuersos Angelos eiusdem ordinis præfectos, in eandemque sententiam inclinatur hoc loco, præsertim in responsione ad tertium, estque amplectenda sententia Diui Thomæ, maxime quoad primum, nec secundum probabilitate caret, vt idem Doctor sanctus ait: Quod ergo aliqui Angeli perfecti immediate sunt his rebus inferioribus, maxime ad effectus aliquos, qui extra naturæ cursum sunt, nec

A non ad curandas, ac conferendas species, melioremque cursum vniuersi, probatur. Quibus Augustinus libro 81. quaestionum, quaest. 79. sic ait: *Uti quæque res visibilis in hoc mundo, habet Angelicam potestatem sibi prepositam.* Et octauo super Genesim ad literam, capite vigesimoquarto: *Angelis, inquit, Deo subditæ fuerunt, vt Deo beate seruientibus, subditiua est omnis natura corporca, omnis irrationalis vita, omnis voluntas vel infirma vel praua, vt hoc de subditis, vel cum subditis agant, quod naturæ ordo poscit in omnibus, iubente illo cui subiecta sunt omnia.* Et infra: *Ideo Deus bipertito prouidentia sua opere præest vniuersæ creaturæ, naturis vt fiant, voluntatibus autem vt sine suo iussu, vel permissu nihil faciant.* Idem docet tertio de Trinitate, capite quarto. Damascenus secundo libro fidei Orthodoxæ, capite quarto, ait: *Diabolum fuisse ex iis Angelicis virtutibus, quæ præerant terrestri ordini, & cui à Deo terra custodia commissa erat.* Et Origenes homilia decimatertia super Numeros: *Opus est, inquit, mundo Angelis, qui præsumt super bestias, & præsumt animalium naturam, & virtutum, & plantationum, & ceterarum rerum incrementis.* Gregorius etiam quarto Dialogorum, capite quinto, ait: *In hoc mundo visibili nihil, nisi per creaturam inuisibilem, disponi potest.*

B Accedunt testimonia Scripturæ sacre, Apocalypsis septimo: *Vidi, inquit Ioannes, quatuor Angelos stantes super quatuor angulos terræ, tenentes quatuor ventos terræ ne flarent, quibus addit: Vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu solis, & clamauit voce magna quatuor Angelis, quibus datum est nocere terræ, & mari, dicens: Nolite nocere terræ & mari, neque arboribus quo adusque signemus seruos Dei nostri in frontibus eorum.* Et capite decimoquarto, ait Ioannes: *Et alius Angelus exiit qui habebat potestatem super ignem.* Ex hæctenus tamen dictis non intelligas, Angelos efficere vera miracula. Quoniã licet multa efficere possint circa res corporeas supra communem earum cursum, non tamen verum miraculum: tamen præparare, & disponere possint aliqua, vt ulterius Deus se solo efficiat miraculum, hoc est, effectum, qui totius naturæ creatæ facultatem excedat. Quaestione decimaquarta, articulo sexto, retulimus Hieronymum in illud Abacuc primo: *Mundi sunt oculi tui vna cum aliis verbis* (quæ pia expositione indigent, qualem illis adhibuimus) dixit: *Liber ille apocryphus stultitia condemnandus est, in quo scriptum est, quendam Angelum nomine Tyri præesse reptilibus, & in hanc similitudinem piscibus quoque, & arboribus, & bestis vniuersis proprios in custodiam Angelos deputatos.* Quibus verbis negare videtur Hieronymus, singulis Angelis esse singulas species, vt custodiantur, creditas.

ARTICVLVS II.

Utrum materia corporalis obediat Angelis ad nutum.

V D D Angeli non possint immediate inducere formas in materiam, easque de potentia materiæ educere, est communis Theologorum sententia, colligiturque ex Augustino tertio de Trinitate, capite octauo. Rationem huius rei reddidit Durandus in secunda distinctione septima, quaestione quarta. Quoniam in agentibus corporeis est virtus sufficiens ad eas producendas, educendasque de potentia materiæ: quare

Angeli nequeunt formas immateriales inducere in materiam.